

DOMOVINA

Kabala dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopolni naj se izpolnijo pošiljati predništva, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 kruno temeljne priateljine ter od vsake petit-vrate po 30 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 krun, za pol leta 4 krun, za četrto leta 2 krun, katera naj se pošilja: Upravištva „Domovina“ v Celju.

Državni zbor

Ravnokar je minil mesec dni, odkar se je sešel državni zbor; mnogo več kot pol milijona krun je že veljal v tem času, in vendar ni dosegel drugega uspeha, kakor da so danes nasprotstva se poostрила in se strasti razvnele še bolj ter postale silnejše, kakor so bile v začetku zasedanja. Kar pa je pri tem najnenavadnejše, je to, da tem razmeram niso toliko krive stranke, pač pa vlada in zbornični predsednik. Slednji se je skazal popolno nezmožnega, opravičati svoj častni posel, in če bi došlo na glasovanje, je li on zmožen za predsedništvo, bi bil ednoglasen odgovor: Ne.

Če pogledamo, kaj je storil parlament tekom dvanajstih dosedanjih sej, vidimo, da do pravega, pozitivnega dela še ni prišel. (Seja za sejo je minula, a uspeh je še vedno tako klaverno, da je opravičen dvom, bo li parlament v stanu kaj koristiti. Kreg in prepir, najpriprostejše psovke in grožnje so se razlegale po zbornici, kar je gotovo le na sramoto avstrijskemu parlamentu. In vsemu temu, to lahko trdimo z mirno vestjo, so krivi nemški kričarji, ki hočejo na vsak način oropati Slované borih pravic, ki smo jih imeli. Odklonitev nemških interpelacij osvetljuje pač najjasnejše naš položaj; torej niti govoriti bi se ne smelo v državnem zboru drugače kot v nemškem jeziku. In to v Avstriji, kjer je Slovanov nad dve tretjini! Tu se je zopet pokazala nemška ošabnost in naduta predrznost, ki hoče sama gospodariti in se oblastno košatiti vedno in povsod! Da se je zgodila Slovanom krivica, to čutimo vsi, najbolj pa Čehi, ki so se najkrepkeje postavili po robu nemški oholosti, dasi brez posebnega uspeha. Vse težave, ki jih bodo Čehi še prizadajali predsedništvu v nameri kljubovati in otežiti stališče v prvi vrsti predsedniku Vetterju, imajo svoj vzrok ravno v neopravičeni rešitvi vprašanja o nemških in-

terpelacijah. Vsled tega je položaj v zbornici še vedno resen, z ostrim očesom opazujejo politiki parlamentarne razmere, a uspeha ne morejo za biležiti prav nobenega.

Njeni predlogi in interpelacije so bile doslej in bodo tudi v bodoče na dnevnem redu.

Našo trditev dokazujejo vse seje drž. zbora pretečenih dni.

Začetkom seje dne 21. t. m. je sporočil predsednik, da je bilo predsedništvo sprejeto v avdijenci pri cesarju ter mu predložilo izjavo zbornice z zagotovilom neomajljive zvestobe in udanosti. Na to je cesar izjavil, da se nada, da pride v zbornici slednjič do resnega delovanja. Predsednik je napresil zbornico, naj to prijavo vzame na znanje. Začele so se debate. Prvi se je oglasil Pacak ter se uprl v svojem govoru odločitvi predsednika glede nemških interpelacij, ker je v nasprotju s poslovnim redom in krši državne temeljne zakone. Govor Pacakov je bil večkrat prekinjen od Nemcev, zlasti se je Schönerer v svojem vzkliku zaničljivo izrazil o češkem jeziku, na kar pa je poslanec Hofica povedal, da so leta 1866 Prusi, udrži na Češko, izdali proklamacijo v češkem jeziku, v kateri so govorili o slavnem kraljestvu Češkem. — Potem je poslanec Kramar očital predsedniku, da je pristransk, da dela v škodo Slovanom, kot da bi bila Avstrija popolnoma nemška država. Predsednik ne more siliti nemških poslancev, da bi se ne posluževali svoje najvažnejše pravice; njih interpelacije se morajo sprejemati in čitati v prvotnem jeziku. Oglasilo se je na to še več Čehov k besedi; med govorom poslanca Brzorada so češki narodni socialisti prinesli v zbornico velike plakate, na katerih je bil natisnjen § 19 (o enakopravnosti) v rudečih črkah. Nemški radikali so potrgali te plakate, in skoro bi bilo prišlo do pretepa med Čehi in Nemci. — Govoril je še nemški nacijsonelec Derschatta; udrihal je strastno po

Čehih in nemških interpelacijah. Poliski socialist Daszynski je bil istotako zoper Čebe, prav tako poslanec Gross, ki je licemerski zatrjal, da so Nemci pripravljeni v vsako žrtev v namen, da zbornica začne delovati. — Govoril je tudi dunajski župan Lueger; ta krščanski socialist je zopet zatrjeval, kako se Čehom na Dunaju dobro godi. In vendar je na Dunaju na stotisoče Čehov, ki nimajo nikakih javnih šol. — Dr. Ivčević v imenu hrvaško-slovenskega kluba, in dr. Šušteršič v imenu svojega kluba sta izjavila, da se pridružujeta Čehom, ker je predsednik v svoji izjavi pri zadnji seji glede nemških interpelacij kršil pravico slovanskih narodov.

Slednjič sta še Schönerer in Wolf malo podivjala, na kar je bila seja zaključena.

Drugi dan, to je 22. t. m. je zbornica razpravljala o nujnih predlogih. Prvi je utemeljeval dalmatinski poslanec Biankini svoj nujni predlog, glede klavzule o carini na italijanska vina. Za nujnost tega predloga je govoril tudi poslanec Tombosi. Nujnost Biankinijevega predloga je bila odklonjena, češ, da to ovira parlamentarno delovanje.

Na to je češki poslanec Kaftan utemeljeval svoj predlog o vodnih zvezah in prekopih na Češkem, Moravskem in Šleziji. Tudi nujnost tega predloga je bila odklonjena, istotako nujnost predloga poslanca Hoferja za zboljšanje položaja poštne ekspeditorjev.

Potem so uložili Nemci tri interpelacije, v katerih so zopet pokazali svojo nemško zbesnelost. — V tej seji je prišlo tudi do viharne pri-zorov med Čehi in predsednikom, ker je poslednji dal prečitati le tri češke interpelacije, na kar je predsednik izjavil, da še niso predstavljene na nemški jezik.

Seja 23. februarja se je začela z velikim viharjem; provzročila ga je interpelacija nemško-radikalnih poslancev Esenkolba in tovarišev glede neke brošure o moralni teologiji sv. Ligno-

LISTEK.

Za domovino!

Priповedka iz nedavne preteklosti Transvaala.
(Od Jakoba Svarta.)

I.
Bilo je to v novembru 1898. leta. V Dornfonteinu, predmestju Johannesburga, je bilo južno-afrikansko leto. Z bujno zelenjavo so se ponasala drevesa, nasajena okrog ulic predmestja; za plotni so cveteli ter se razprostirali vrtovi. Nekako mirno je dihalo vse naokrog, kar je očitno nasprotovalo kipeči delavnosti in vrve nju v Johannesburgu! Globoko tišino je predramil le sedaj pa sedaj ropot električnega tramvaja.

Ravnokar je prišel ter obstal vagon iz Johannesburga pri cerkvi Kafrov; iz njega je izstopil gospod, čegar zunanost je nehoté obročala naše pozornost. Visoka, širokopleča postava ter dolga brada je kazala Bura, toda opravljen je bil po novi šegi; leva roka mu je visela navzdol kakor bič. Kakor se je zdelo, bil je znan v Johannesburgu; dva mimo gredeča An-

gličana sta se mu vljudno priklonila, toda nista ga nagovorila.

„Kdo je ta?“ vpraša eden Anglež, ko je visoki Bur bil že daleč.

„Doktor Henrik Dommers, tajnik finančnega oddelka v Pretoriji,“ odgovori drugi, ki je pripravil svojega tovariša pokloniti se tujcu. „To je zelo važen tič. Izobrazil se je v Nemčiji, bo jeval se je proti Jamesu ter bil ranjen v levo roko; zapazili ste očitno, da se mu ne giblje. A dobro. Tako jim je prav.“

Med tem je bil doktor Dommers že pri majhini hišici, v kateri je bival misijonar Ahterman. Na zvonjenje je prišla kafrska deklica ter naznanila svoji gospi, da jo prišlec hoče kmalu videti.

Deklica je odpeljala gosta v obednico, kamor je čez trenutek prišla gospa Ahtermanova.

Zena misijonarjeva, ki je opravljal božjo službo v kafriški cerkvi v Dornfonteinu, je napravila s svojo zunanostjo na vsakega dober vtis. Imela je okolo štirideset let; nosila je preprosto, črno obleko; njeni gladko počesani lasje so bili v polni harmoniji z njenim simpatičnim, razumnim in energičnim licem.

„To si ti, bratranec Henrik?“ ga je vprašala začudena. — „Nekako pogostoma nas obiskuješ. Zdi se mi,“ je dostavila smehljaje, „da od onega časa, kar si se seznanil z mojim gostom, z zalo Anico Tile, te vleče semkaj neka tajna moč?“

Dommers se prisiljeno nasmeji.

„Mogoče, mogoče, sestrčna,“ ji odgovori. „Toda sedaj ni čas za šale. Rad bi govoril s teboj o zelo važni zadevi, ki se zares tiče Anice Tile.“

„Torej tako, vendarle imam prav! Kaj, ako si namenjen prositi me posredovanja pri snubitvi, ti kaj rada ustrezem. Jaz jo imam zelo rada: je kaj znamenito dekle! Sirota je, nima nikogar razun brata, za katerim je prišla v Afriko, ko se je izselil, hoteč poskusiti tu svojo srečo.“

„Uprav za tega brata pojde,“ seže ji Henrik Dommers v besedo.

„Za agenta Tileja? Kaj imaš z njim? Meni on ni simpatičen. Kakor se mi zdi, obstoji med Anico in bratom neko nesporazumljenje; sicer bi ne bila zapustila njegove hiše v Jo-

rija. Odločena je bila tajna seja, kjer je bila interpelacija prečitana. Velik hrum in višč so jo razlegali po zbornici; Wolf je tulil svoj „Lies von Rom“, drugi radikali so mu pomagali. Med branjem interpelacije so Poljaki in mnogi drugi poslancev zapustili zbornico.

V seja od 26. februarja so bile zopet interpelacije in nujni predlogi na dnevnem redu; poslanec Kramar je zahteval, naj se prevodi v češkem jeziku izročeni interpelaciji predložijo dobesedno, predsednik je to dovolil, nato so prečitali dole spise. Med temi je bil tudi predlog poslance Berkasa za skrajšano razpravo predloge o železniških investicijah ter vladne predloge za zgradnjo novih državnih železnic.

Čitanje nemških prevodov čeških interpelacij — katerih je bilo po številu 17 — je zavzelo jako mnogo časa.

Nadalje je odgovoril predsednik na vprašanja poslance Kramara, stavljena v zadnji seja; in sicer radi prevodov čeških interpelacij. Predsednik je pojasnil, da se prevodi niso preskrbeli pravočasno, da pa se bodo skrbelo zato, da bodo prevodi vedno pristni in natančni. Poslanec Brzorač se je pritoževal, da jemljejo češkemu jeziku vedno več pravic, da so iz neke nemške interpelacije izpustili češke citate, v svojem govoru je prosvetoval odločno proti takemu neupoštovanju češkega jezika ter je pozval pred sednika, naj opraviči to nezakonitost. — Nujni predlog poslance Šlenyja o uvedanju preskrbljenosti poslov za starost je bil odklonjen.

Nadalje se je nemški radikalec Stein v surovem govoru zaganjal v državne pravdnike vsled zaplenitve neke interpelacije; temu je odgovoril justični minister, rekoč, da prosvetuje najodločnejše zoper ta napad na sodnike, ker je njihov značaj neomadeževan. — Govoril je še poslanec Scheicher ter obsodil togotno škandale pri zborničnih sejah, zlasti pa napade na duhovniški stan, ki so se vršili pri zadnji seja. — Tekom razprave o preskrbljenosti poslov za starost so izbruhnili prepri med krščanskimi socialisti in socijalnimi demokrati, pozneje pa med nemškimi radikali in krščanskimi socialisti.

Slovensko kmečko društvo za šmarski okraj.

V nedeljo, dne 17. svečana t. l., vršil se je v Šmarju pri Jelšah, zaupen shod, katerega so se udeležili povabljeni kmetje in drugi za kmetijstvo in kmečki stan sploh se zanimajoči ro. doljubi. Namen posvetovanja je bil pojasniti udeležencem njihov položaj, pokazati na poglobitve razloge današnje kmečke bode in vzpodbuditi kmetje k skupnemu vsestranskemu delovanju v odpravo ovir, katere se stavijo po napredku hrepenečemu slovenskemu oratarju.

V vsem dolgotrajnem razgovorjanju o stanovskih potrebah in težnjah povdarjala se je složnost in vzajemnost kmetov, ki je povsod bila in bo prvi pogoj sleharnemu uspehu. V tem smislu sestavljena so tudi pravila kot pod-

laga boditega družnega delovanja. Ker vladna hrbta ne bo mogla se vposlanib se pravil vrniti, ker je to lažjupost, da bode društvo kmetski priče deloviti in kmetsko pridobiti nekateri važnejši točke družbenih pravic.

§ 1. Ime in sedež društva. Društvo se imenuje „Slov. kmečko društvo za šmarski okraj“ je politično in gospodarsko društvo. Sedež društva, ki obsega sedmi okraj šmarski, je v Šmarju pri Jelšah.

§ 2. Namen društva; si pospeševati koristi kmetovalcev v šmarskem sedmem okraju, povzročiti in uveljaviti njih stanovsko in narodno zavest, pospeševati jih o političnih in gospodarskih zadevah ter braniti njih narodne in državljanske pravice; bi pridobili kmetovalcem pristojen vpliv na zakonodajstvo in zastopstvo v zakonodajalnih korporacijah; bi skrbeli za gospodarski napredek in povzdigo ljudskega blagostanje.

§ 3. Sredstva za društvene namene: a) občni zbor in odborove seja; b) društveni shodi po raznih krajih šmarskega sedmega okraja, na katerih naj se govori o političnih in gospodarskih zadevah; c) razširjanje smisla za ustanavljanje Rašenskih posejilnic ljudskih knjižnic, raznih gospodarskih zadrug v prosih kmetijstva in za upeljavo krajev pri merne hane obrtnije ter pospeševanje dotičnega strokovnega obrta; d) podpiranje kmetovalcev pri napravi in izvršitvi gospodarskih zboljšav (melioracij); e) vzpodbujanje članov za skupno nabavo raznih gospodarskih predmetov; f) po učevanje kmetovalcev o umnem obdelovanju zemljišč ter o drugih gospodarskih strokah po potovalnih učiteljih in drugih strokovnjakih; g) posredovanje med članikmetovalci in poljedelskimi delavci ter posli; h) posredovanje pri državno in deželnozbornskih ter drugih volitvah; i) postavljanje kandidatov za državni in deželni zbor in za druga zastopstva; j) peticovanje o potrebah ljudstva; k) razširjanje ljudske omike in izobrazbe ter narodne zavesti.

§ 4. Društveni dohodki. Društveni dohodki so članarina, katero določi odbor, prostovoljni doneski in podpore.

§ 5. Ustanovitev društva. Prve člane sprejemajo osnovatelji društva. Društvo je ustanovljeno, kadar pristopi vsaj 15 članov in kadar se izvoli odbor. Za sprejem se je oglašiti pri društvenem vodstvu ali pri zaupnem možu svojega kraja, odbor pa sklepa o sprejemu. Če odbor koga v društvo ne sprejme, ni dolžan zato navajati dotičnih razlogov.

§ 6. Govori o članih, ki se dele v redne, častne, podporne in ustanovnike.

§ 7. Pravice rednih in častnih članov: a) udeleževati se društvenih občnih zborov in shodov, pri njih govoriti, predloge staviti, glasovati, voliti in voljen biti; b) dobivati vse tiskane spise, ki jih izdaja društvo brezplačno ali po znižani ceni; c) pregledati letne društvene račune. Ustanovniki, nekmetje in podporniki imajo le pravico udeleževati se društvenih shodov.

§ 8. Dolžnosti rednih članov: a) podpirati društvene namene; b) dvigniti se po društvenih pravilih in sklepih; c) redno plačevati članarino in prispevati novih članov.

§ 9 in § 10. Določata o izstopu oziroma o občnem zboru in njega delokrogu; ostale štiri točke pravil pa govore o sestavi odbora, njegovih pravicah in dolžnostih ter o zaupnih možih v njihovem delokrogu; nadalje o društvenih shodih, razsodišču in končno o morebitnem razpustu društva.

Priloge se društvena pravila v svrhu, naj bi se poučili o namenu in delokrogu društva vsi, ki želijo njemu pristopiti in resnično pomoči doseči cilje in uspehe, katere so imeli društveni osnovatelji pred očmi, kateri so izraženi v pravilih z navdušenjem sprejetih na zaupnem shodu. Razprša pa naj tudi vse pomisleke v onih, ki gledajo nekako od strani osnovatelje, ki so celo neveljni, da se je začelo za kmeta delovati brez običajnega odobrenja od neke strani.

Društvo je pravo kmečko društvo, kot tako menda prvo svoje vrste med Slovenci; in četudi je pretežno kmečko društvo, ki naj pomaga našega kmeta vzgojiti za lastno neodvisno agrarno stranko, vendar ne bode nasprotovalo težnjam in potrebam drugih stanov, ako ne bodo pri tem trpele kmečke koristi.

Društvo je sad današnjih zavoženih političnih in gospodarskih razmer, zato ga bodo podpirali vsi, ki nočejo dalje po sedanj. kmeti naravnost v propad vodeči stezi.

Celjske in štajarske novice.

(Zadnja zaplemba „Domovine“.) Državno pravdnistvo nam je zaplenilo cel članek „Kako smo malenkostni!“ v katerem smo govorili o kranjskem strankarskem kultu s posebnim ozirom na voditelja dr. Šušteršiča. Razprava je bila tako mirna in stvarna, da vsakdo strmi nad zaplemba. Bomo videli, ali res smatrajo tudi pri prizivni oblasti postopanje državnega pravdnika za pravo.

(Domača industrija na pariški svetovni razstavi.) Gospod Peter Majdič v Celju razstavlja je na pariški svetovni razstavi izdelke svojega popolno avtomatičnega paromlina in prejel od jury te razstave največje odlikovanje, to je zlato kolajno in diplom de Grand Prix avec Médaille d'Or. Gotovo častno odlikovanje za gospoda Peter Majdiča, kakor tudi sploh za Slovence, ki smo s tem pokazali, da tudi kaj premoremo.

(Dr. Hinko Šuklje) je popolnoma okreval in se v kratkem vrne nazaj v Celje, kjer prične zopet svoje redno zdravniško poslovanje.

(„Domovina“ in „Mir“) lanski celi letnik podari neki rodoljub v Celju brezplačno kakemu bralnemu društvu ali čitalnici. Prošnje našemu uredništvu.

(„Celjsko pevsko društvo“) priredi v nedeljo, dne 3. marca t. l. v veliki dvorani „Nar. doma“ v Celju: „Urban Debeluhar“ veseloigra v

hannesburgu z izgovorom, da bivanje v tistem Dornfonteinu okrepi njene živce.

„Jaz si tudi tako mislim. Ona je gotovo že poizvedela o njegovih prestopkih, katerih noče biti deležna. Iz Pretorije je bilo danes odposlano povelje zapreti Karla Tila; brezdvomno je že zaprt.“

„Kako? Čemu?“

„Til z nekaterimi Angleži ima že nekoliko mesecev tihotapsko trgovino z dinamitom. Tebi je znano, da je dinamitni monopol naše vlade Angležem pravi trn v peti in tajni dovoz dinamita v rudokope donaja lep dobiček. Postava pa strogo kaznuje takšne prestopnike.“

„Moj Bog, kakšen udarec za revno, nedolžno Anico!“

„Jaz sem jo že opozoril na to, ko sem bil zadnjikrat tukaj,“ prizna Dommers. „Rekel sem ji, da njen brat igra kaj nevarno igro. Bila mi je hvaležna in mislil sem si, da bode vplivala na brata. Toda ne, in med tem je izbruhnila katastrofa! Prosim te, povej Anici, ako ji bo v nečim potrebna pomoč, naj se obrne name; storim vse, kar mi bo mogoče, samo da ji koristim.“

„Ali je nočeš videti sam?“

„Nikakor ne. Saj sem ud vlade, ki je posadila njenega brata v ječo! Za to pa tebe, sestrlična, tem rajše poprosim: sprejmi ravno deklico pod svoje varstvo! Ima tukaj malo znancev — razun tebe ni nikogar, ki bi ji bil zares naklonjen.“

„Bodi miren, Henrik, za te in za njo učinim vse, kar le premorem. Mishš, da ji imam kaj od tega povedati?“

„Razume se, da vse. Naj izve to nesrečo od tebe, ne pa od tujih, malomarnih ljudi, ali celo iz časnikov. Ko ji prejde prvi strah, ko se spoprijazni s položajem, pridem zopet. A sedaj — na svidenje! Moram se vrniti v Pretorijo. Še enkrat: pobrini se za Anico, jaz od svoje strani učinim vse, kar mi bo mogoče. Ne pozabi ji to povedati.“

Doktor Dommers poda roko bratranci ter odide.

II.

Pretorija, poglavito mesto Transvaala, leži v kaj mični dolini z bogatim ratlinstvom. Je na polovico vas, na polovico mesto. Življenje je tu patrijarhalno; ničesar te ne spominja na ono

mrzlično gonjo za zaslužkom, kakršna se opaža v Johannesburgu. Na ulicah pogostoma ni videti žive duše, k večjemu na glavni ulici, ali na trgu, na katerem se dviga pomenljiva stavba parlamenta. Mnoge ulice Pretorije niso tlakovane, hiše so majhne in nizke; med njimi so vrtovi. Na glavni ulici poleg stavb najnovejše arhitekture, se nahajajo še nizke koče, pokrite z belim kositrom, katere nosijo karakteristično ime „tin box“ (kositrovke).

Obilica dreves v Pretoriji je nenavadna. Drevesa rastejo na ulicah, na vrtih, na trgih, med hišami; onemu, kateri pride semkaj iz puste stepe, se more Pretorija zdeti raj.

Johannesburški vlak je obstal na mali, neznatni postaji. Med drugimi popotniki, sta izstopili dve gospe v črni opravi. Bili sta to gospa Abtermanova in Anica Tile.

„Pogumnejše!“ je spodbujala Anico energična gospa Abtermanova. „Pogumnejše, prijateljica, vse se še dá popraviti! Bratraneec Henrik naju ni zanán pozval semkaj.“

„Kako se mu naj pokažem pred očmi!“ ji odvrne skoro jokaje Anica. „Stra zločinca. Kar strašno mi je srečati se z njim.“

petih dejanjih. V odmorih igra cel nar. g. in h. vodstvom g. Koruna. Blagajnica se odpre ob 7 ur. Začetek točno ob 8 uri. Cena: Sedeži od I—III vrste po 2 K; sedeži od III—VIII vrste po 1 K 40 vin.; sedeži od VIII vrste naprej po 1 K 60 vin.; dijaške vstopnice in vstopnice za vojake od narednika doli po 40 vin. Vstopnice imajo predprodajo trgovina D. H. barja v Celju.

(Umrl je) v Celju dne 23. m. m. generalmajor v pok. g. Emil Zamboni pl. Lorberfeld v starosti 64 let.

(Kedaj, imajo Celjani radi staro mero?) Mestna oblast gotovo dobro pazi, da se kje ne rabi stara mera in vaga. Ko kupujejo slovenski okoličani. Čudno je tedaj, da morajo mlekarice meriti Celjanom mleko še vedno po starih bokalih, ker kupijo na ta način mnogo ceneje. Napredna naša vlada naj bi pač tudi ta „staro-veški“ običaj odpravila. V tej stvari opozarjamo na naš današnji gospodarski članek.

(Judje in protestantje v Celju.) Danes dne 1. t. m. naseli se v Hummerjevo hišo nek židovski trgovec Nenrepter ali Reitmayer, ki bo tržil z narejenimi oblačili. Slovenci se bodo držali svojih dosedanjih trgovcev. Domači nemškutarji pristopajo k luteranstvu — no krščansko ljudstvo bo vedelo, kje iskati svojih zaveznikov.

(Duhovniška vest.) Kanonik pri mariborskem kapitelju g. dr. Ivan Križanič, je imenovan stolnim dekanom tega kapitlja.

(Imenovanje.) Davčni kontrolor Otokar Čeh je imenovan davkarjem, davčni pristav Rudolf Sigl oficijalom, a davčni praktikant Ferdo Tičar pa davč. pristavom.

(Umrl je) v Gor. Radgoni vpokojeni duhovnik graške kaznišnice gosp. J. Ferenc, rojen pri Sv. Jurju na Ščavnici R. t. p.

(Iz Šoštanja) se nam piše, da se bodo tam vršile občinske volitve, za katere nemčirska stranka z vsemi sredstvi agituje in straši volilce s tem, da hočejo slovenski zastopniki graditi vodovod, kateri bo stal nad 100 000 glt. To pa je nesramna laž. Pač pa Nemci nameravajo dobiti občinsko oblast v roke, da zamorejo zgraditi nemško šolo, katera bi stala do 40 000 K, in bi jo potem občini v vzdrževanje izročili, in že obstoječo šolo, na kateri se itak nemščina poučuje, spravili na stališče okoliške šole. Volilci bodite torej pazljivi, da vas nemčurji ne spravijo na limanice in vam naložijo še večjih bremen. Od naših somišljenikov ni se bati, da bi nekaj ukrenili, kar bi bilo občini v kvar.

(Sv. Francišek na Straži.) Za občni blagor vneti gospod Ivan Časl pri Sv. Francišku pokazal je v letošnji hudi zimi zgled, ki je v resnici posnemanja vreden. Oddaljenim šolarčkom, ki navadno čakajo na popoldanski pouk — odprl je vrata svoje tople izbe in jim napolnil s toplim kosilcem lačne želodčke. Hvala blagemu dobrotniku!

(Visoka starost) V Rajhenburgu je umrla dne 20. februarja t. l. Ana Košar, ki se je rodila na Bianci dne 12. avg. 1799, tedaj skoraj 102 leti stara.

Gospa Ahtermanova mlado devo sočutno pogleda.

„Po nepotrebnem se vznemirjate. Kaj ste vi delžni krivde svojega brata?“

Ženski odideta v mesto, dobro znano gospo Ahtermanovi, rojeni v Pretoriji. Kmalu sta bili pred zborovalnico, v katero sta vstopili skozi stranske duri. Čez trenutek sta že sedeli v delavnici doktorja Dommersa.

Anica se je vsa tresla, ko je vstopila. Ljubila je tega človeka, sanjala o sreči, biti od njega ljubljena, biti njegova žena in kaj? Pride ga prositi pomoči: saj je sestra težkega prestopnika.

Toda, ko ji je podal roko, ko je začutila, da jo je nežno stisnil ter je v njegovih očeh razbrala samo pravo sočutje, da, še več, nego to, se je ji zopet zjasnilo v duši, kakor bi solnčni žarek nakrat prešinil ta mrak, v katerem je, kakor se ji je zdelo, živela poslednje dni.

„Prosil sem vaju priti semkaj,“ je prišel Dommers; „da vama predlagam naslednje: Vi, Anica, morate prositi predsednika Krügerja po miloščeni za svojega brata. Dosežete, kakor upam, vsaj toliko, da predsednik osvobodi vašega

brata iz ječe proti odkupnini. Potem zamore vaš brat uiti iz našega kraja ter si poiskati srečo bodisi v Ameriki. Ako tudi izgubi del svojega premoženja — kajti odkupnina se uporabi za erar, uide vendar obsodbi in ječi. Na-dejam se, da se nam to posreči.“

„Kako dobri ste!“ zakliče, prijemši ga prevzeta hvaležnosti za roko. „Kaj naj učinim? Mar naj izročim prošnjo predsedniku?“

„Tega ni treba, podobne zadeve se pri nas izvrše ustmeno. Pojdite za menoj; seja „folksraada“ še ni končana, toda dolgo več trajala ne bo.“

Dommers odpelje gospo iz svojega kabineta v dvorano, katero je zasedal tranvaalski parlament. Na eni strani obširne dvorane je bil napravljen oder in na njem stola predsednika Krügerja in njegovega namestnika. Pred njima je sedelo v polkrogu dvaindvajset redov „folksraada“; okrog sten je na stolihi sedelo občinstvo. Bilo je očitno kaj važno posvetovanje. Predsednik Krüger je sedel zamračen, a eden izmed poslancev se je z neprikrito glavo obračal k vladji v vprašanjem, kam so prišle nekatere svote, katere donša dinamični monopol. (Dalje prih.)

(Kopjsko učit. društvo) boče zborovalo v četrtki dne 7. sušca t. l. ob 9. h dopoldne v slov. šoli v Konicah po nastopnem sporedu: 1. Zapisnik. 2. Predsedstvena naznanila. 3. Poročilo g. tov. Blenka o pravih. 4. Zveze juž. štaj. učit. dr. 4. Poročilo p. Černeja o nameravani uvedbi razredovanja za zunanjo obliko pismenih izdelkov na ljud. šolah. 5. Vprašalna skrinjica. 6. Slučaj-nosti.

(Učit. društvo za ptujski okraj) zboruje v četrtki dne 7. marca 1901 ob polu 11. h dopoldne v okoliški šoli s sledečim sporedom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Razne društvene zadeve. 4. Predavanje o čebeloreji (g. Wesjak). 5. Slučaj-nosti. K orav obilni udeležbi prav vlijudo vabi Fr. Šorn, t. č. predsednik.

(Občni zbor ormoške ženske podružnice sv. Cirila in Metoda) si je izvolil za predsed-nico zopet gospo Rezo Mikl; za nje namestnico Angelo Porekar; za blagajničarko Marijo Gomzi; za nje namestnico Heleno Juršič; za tajnico Urško Kuharič; za nje namestnico Julijano Rajšp. Odbor prosi več zanimanja za podružnico, da bo prihodnje leto obhajanje 10letnice tem sijajnejše.

(Gasilno društvo za Ormož in okolico) s sedežem na Hardeku izvolilo si je pri občnem zboru 24. t. m. enoglasno tale odbor in sicer gg. Mart. Stanič, načelnik; Andrej Žiako, namestnik; Vekoslav Mikl, denarničar; Anton Porekar, tajnik; Franc Stanič, vodja brizgalničarjev; Lovro Kirič, njegov namestnik; Andrej Vrhovčak, vodja ple-zalcev in vežbalni poveljnik; Jože Vavpotič, njegov namestnik; Mart. Skoliber, vodja varuhov; Ivan Trstenjak, njegov namestnik; Franc Vaupotič, nadzornik oredja; Franc Magdič, zdravstveni načelnik; Martin Perc, vodja brizgalne cevi; Fr. Hanzelič ml. in Andrej Kovačič trobentača. Občni

zbor se je odprl ob 8. uri. Tam so se zbrali vsi člani društva in vsi gostje. Predsednik Krüger je bil napravljen oder in na njem stola predsednika Krügerja in njegovega namestnika. Pred njima je sedelo v polkrogu dvaindvajset redov „folksraada“; okrog sten je na stolihi sedelo občinstvo. Bilo je očitno kaj važno posvetovanje. Predsednik Krüger je sedel zamračen, a eden izmed poslancev se je z neprikrito glavo obračal k vladji v vprašanjem, kam so prišle nekatere svote, katere donša dinamični monopol. (Dalje prih.)

Ljutomerske Germanke rešujejo nemštvo) Ženska podružnica nemškega „Schulvereina“ v Ljutomeru je poslala orednjemu odboru veliko-dušni letni prispevek — „200 vinarjev“ (2 K), za kar se prejemnik laskavo zabavljuje v nem-ških listih, kajti s tem je vsaka nevarnost za spodnjestajarsko nemštvo odpravljena.

(Gornještajarsko.) Umrl je deželni poslanec štajarski za okraje Lidning, Gröbning, Schlai-ming in Aussee Tomaž Köberl dne 26. m. m.

Vroča prošnja do vseh slavnih županstev naše širne domovine.

Zavod sv. Nikolaja, zavetišče za brezposelne služkinje v Trstu, deluje mirno brez hrupa in šuma — a deluje uspešno, kar priča dejstvo, da je sprejel v teku dveh let in 4 mesecev 1300 deklet. To število jasno kaže, kako potreben je bil zavod. Tega se zavedajo dekleta sama, ki kar trumoma vrejo pod njegovo zavetje, tako, da so njegovi sicer obširni prostori vendar pre-tesni. Dekleta torej vedo, da so varne pred vsako nevarnostjo in vsako zlobno roko. Ako se pa vendar pripeti, da se kakemu dekletu godi še kaka mala krivica, zavod posreduje, da se ta krivica odpravi čimprej. Dekleta so pa tudi hvaležne, ter kažejo svojo hvaležnost stem, da se zbirajo ob nedeljah in praznikih v zavodu, ter pritekajo vanj, kakor bi prihajale na svoj rodni dom. Svojo hvaležnost kažejo pa tudi s tem, da so poštene, pridne ter udane svojim gos-podarjem. Gojenke zavoda ne vidijo v svojih gos-podarjih mučitelje in zatiralce, pač pa dobrot-nike in vzgojitelje. Družinam pa, o katerih smo prepričani, da trpi pri njih čast in naravnost naših deklet, se ne dá nikaka služkinja. Prepri-čana sem bila že pred leti, da je v Trstu tako zavetišče potrebno, a da je tako potrebno, bi ne bila mislila. Človeku se niti sanjati ne more, koliko sramote in solz zakrivajo tržške stene. Koliko uničenih mladih bitij, ki plakajo med stenami sramotnih hiš. Ne trdim, da so to izključno slovenske dekleta ali velika večina teh nesrečnic pripada vendar le našemu narodu. Pridite torej vi vsi, ki se pripravate za načela! Pridite in pogledite v bolnišnice in prepričali se boste na lastne oči, da tukaj plaka in pro-sijo pomoči dekleta, katere bi delale čast nam in naši domovini, ako bi imele koga, ki bi jih branil pred gladom in hijeno ženske sramotji-vosti. Padle so in so zgubljene za vselej! V tej stiski ustanovil se je zavod sv. Nikolaja, ki je preprečil sramoto slovenskih deklet.

Strl je hijeni glavo ter jej potegnil iz žela našo nedolžno slovensko mladino. Hijena sika sedaj na vse strani, ker uvidela je, da dokler imajo dekleta tako močnega varuha, ne pade jej v žrelo nobena žrtev. Ta hijena združila se je sedaj s svojo tovarišico hidro irredente — ter sta napeli vse svoje moči, da uničite to krepko trdnjavo; deloma se jima je tudi posre-čilo, kajti ta trdnjava nima lastnega krova, marveč je prepuščena na milost in neumnost teh dveh krvolokov. Stanovanje, ki je last ž. d. a. od-povedalo se nam je in seliti se bo treba. Ali kam? Slovenskih stanovanj nimamo na razpo-lago in ako gremo k našim zagriženim nasprot-nikom, pripravljeni moramo biti, da nas isti zopet vržejo na cesto. Sedaj smo torej na cesti brez strehe in premoženja. Kam se obrniti, kje iskati pomoči, ako ne pri onih, ki so nam dolžni pomagati??! Slavna županstva so takorekoč mo-ravno prisiljena pomagati nam. Saj ne zahte-vamo Bog vedi koliko, marveč zadovoljni smo, ako nam vsako županstvo prinese na pomoč

samo s svoto 10 K na leto. S tem bi župan stva koristila v prvi vrsti sama sebi, kajti za vod je prihranil tem že ogromne svote bolniških stroškov, ker sprejemal je tudi obolele dekleta v svojo skrb. Zdravi jih rodoljubni g. dr. Martin brezplačno; in zdravila dobivajo tudi po znižani ceni. Dobrote človekoljubnega zdravnika pa zavod ne bode smel zlorabiti, pač pa bode njegova dolžnost, ko pride do nekakega imetja, da ga vsaj deloma odškoduje. Kake stroške bi torej imele občine, ako bi mi take obolele dekleta pošiljali v javno bolnišnico, kjer ne le da nimajo za dragi denar iste potrebe, pač pa jih še žalijo v najsvetejših čudstvih. To bi bil torej materialni dobiček občinam, kaj pa naj rečemo v moralnem in narodnem oziru? To se ne da popisati; in to vedo najbolje naši nasprotniki, zato pa taka gonja proti zavodu. Oni dobro vedo, da ako pridobe naše žene zase, da jim pojde vse gladko izpod rok. Kdo li je potujčil nebroj našega življa v Trstu, ako ne naša slovenska mati? Oni jasno vidijo, da ako se naša žena v Trstu zbudi, da jim je odklenkalo za vselej. Oni vidijo, da njih narodnost sloni v naših potujčenih ženah, oni torej vidijo to, ker naši slovenski možje v svoji zaslepljenosti nočejo videti, namreč to, da preti pogin narodu edino le od strani naše slovenske žene. Potujčena žena potujčila bode tudi svoje otroke, zavodna žena vzgojila bode pa krepki naraščaj, kateremu njih gnjila kultura ne pride do živga. Vzdržite se torej, slavna županstva in drugi rodoljubi ter prihitite na pomoč, da rešimo našo žensko mladino, dokler je še čas!

Zmagoslava.

Druge slovenske novice.

(Osebnosti) Okrajni komisar v Ljubljani gosp. I. Domelj je premeščen v Logatec. Višjesodni svetnik v Trstu g. J. Legat je imenovan dvornim svetnikom. — Imenovan je avskul tantem pravni praktikant pri okrožnem sodišču v Novem mestu g. J. Jan.

(Vabilo) na CXXIII. odborovo sejo „Slovenske Matice“ v Ljubljani, v sredo dne 6. sušca 1901 ob petih popoldne v društveni pisarni. Spored: 1. Naznanila predsedništva. 2. Potrditev zapisnika o CXXII. odborovi seji. 3. Volitev I. podpredsednika. 4. Poročilo tajnikovo. 6. Even tualia.

(Društva v Ljubljani.) Vseh društev je v Ljubljani zdaj 157.

(Slovenski drž. poslanci.) Izmed slovenskih in hrvaških poslancev so bili izvoljeni v odsek za podporo bedotrpim pokrajinam dr. Tavčar, dr. Zeffron in dr. Šušteršič; v socialnopolitični odsek Blankini, dr. Ploj in Žitnik, v kmečki odsek Berks, Pfeifer in Plantan.

(Samoslovenski ulični napisi v Ljubljani.) Dne 8. marca se bode pri upravnem sodišču na Dunaju vršila razprava o pritožbi mestne občine ljubljanske proti notranjemu ministerstvu v za deva samoslovenskih imen ulic.

(Nova železnica.) J. Habar, ljubljanski in D. Lapajne, idrijski župan sta dobila za dobo ednega leta dovoljenje, da smeta pričeti z deli za tehnične predpriprave za železnico od Vrhnike preko St. Jošta in Hotedrsice v Idrijo.

(Požar.) V ponedeljek dne 25. februarja je izbruhnil ogenj v vasi Godič pri Kamniku, in hkratu so bilo tri hiše v plamenu. Ljudje so s težavo omejili ogenj, k sreči ni bilo vetra. Pogoreli so veliki reveži; zgorela jim je vsa obleka.

(Samomor.) V gozdu blizu Predvora na Gorenjskem so dne 23. februarja našli obešenega kočarja A. Delavca iz Brega.

(Umrli je) v torek, dne 26. februarja t. l. g. J. Debeljak, župnik v Predvoru v 69 letu starosti. R. i. p.

(Pogorela je) dne 17. februarja t. l. hiša F. Knezu v Sopotu pod Kumom. Škode je do 500 glid; zavarovan ni bil skoraj nič.

(Ogenj) je upelnil v Kostanjevici na Krasi ondótnemu podžupanu A. Spačalu dne 23. febr. t. m. biev; zgorela je tudi edna ovca, več govedi pa je bilo močno ožgane.

(„Narodni dom“ v Trstu.) Dne 22. febru arja t. l. je delavsko društvo pri Sv. Jakobu v Trstu kupilo za 50.000 kron od zagrizenega Ita lijana lepo hišo tik cerkve sv. Jakoba. V hiši se

nahaja delavsko društvo „Narodni dom“, ki se je moralo iskati drugo hišo, ker se stara hiša ni mogla več držati. Društvo je kupilo hišo za 50.000 K, kar pa je leta prej. Parniški so prepravili lan skega leta sklenili, da bodo hišo obnovili, več let leta 1899.

(Dobrodelni avstrijskega Lloydja) je zavrnil v minulnem letu 22.171,11 K, t. j. 4.200.000 K, več kot pa leto prej. Parniški so prepravili lan skega leta sklenili, da bodo hišo obnovili, več let leta 1899.

(Požigalce gozdov) v trški okoliščini je policija zavarovala, bilo jih je pet. Samih lažev, vrhn tega so se celo podaniki laškega kraljevstva, Italijanski listi pa so naj vse sloben in podal način sumničli Slovence, češ, da so oni poži galci; zdaj se je zopet pokazala v lepi hiši toliko hvaljena laška omika.

(Protizidovsko društvo v Trstu.) Odnor za ustanovitev protizidovskega društva se osno vali v Trstu. Doslej so bili tam židje edini go spodarji, ki so s svojim nesramnim postopanjem znali strahovati vse drugo prebivalstvo. K dru štvu se je že oglašalo 304 oseb.

(Soprog — tat.) V Trstu je neki ženi njen lasten mož ukradel hranilno knjižico, glasečo se na 2000 kron. Okradena žena je šla takoj v mestno hranilnico prepovedat izplačevanje na njeno knjižico, ali tam je izvedela neprijetno novico, da je njen mož že vzdignil 900 kron.

(Človeško okostnico) so našli ob potu, ki vodi iz Ločice čez „Kobile“ preko Gorjancev na Kranjsko. Ljudje ne vedo nič o tem slučaju, niti sodnijska preiskava ni mogla dognati, se je li izvršilo tu kakšno hudodelstvo ali se je zgo dila kaka nesreča; da je kdo zmrznil. Našli so samo okostnico glave in jedno stran pleč, kar so pokopali v Ločicah.

(Umrli je) nagla smrti vsled kapi štabni zdravnik g. dr. Fr. Platzer, oče deželnosodnega svetnika in voditelja sežanskega okr. sodišča.

(Uspehi ljudskega štetja na Primorskem.) Trst z okolico šteje 176.456 prebivalcev proti 157.466 v letu 1890. Goriška z Gradiško šteje 230.702 proti 220.308 v l. 1890. Istra šteje 336.484 proti 317.610 v l. 1890. Aktivno voja štvto letos ni štetu, bilo je pa všteto l. 1890. Ako odštejemo od prebivalstva l. 1890 11.777 vojakov, ostane 683.607 prebivalcev. Iz teh števil sledi, da se je v zadnjem desetletju šte vilo prebivalcev na Primorskem pomnožilo za 60.095 oseb.

(Na c. kr. učiteljsku v Kopru) je koncem prvega polletja izmed 128 dijakov dobilo drugi red 60 dijakov; temu slabemu napredku je naj več kriva blažena nemščina, v kateri se podu čuje pedagogika, kmetijstvo itd., katero pa dijaki komaj za, največjo silo zmorejo.

Dopisi.

(Teharje. (Obč. volitve.) Pred šestimi leti premagali smo Slovenci prvokrat štorske nem škutarje in njih podreptnike, pahnili nemčurskega župana raz županskega stola ter posadili na ta stol poštenega slovenskega moža.

Nemčurji bili so tako poparjeni, da si še pri drugi volitvi pred tremi leti niso upali prav na dan. Prišel je spet čas občinskih volitev. Letos torej, po preteku šestih let zavedli, so se še le nemškutarji od prvega udarca ter se za čeli prikazovati iz svojih brlogov, v katerih so bili skriti celih 6 let. Videti je, da so si v tem času precej odpočili; kajti prav pridno so se po prijeti dela in hočejo na vsak način priti spet na krmilo.

Namen teh vrst ni omenjati znanih starih in kosmatih nemškutarjev in izdajic svojega naroda, ti so cenjenim bralcem „Domovine“ itak znani kot nepoboljšljivi grešniki. Pri teh je vsako maslo zastoj, in se ne bodo prej spre obrnili, da se bodo v jamo zvrnili.

Omeniti hočem tukaj le enega onih „mo žičev“, kateri so bili dosedaj v naših vrstah, a so se v zadnjem času pridružili našim najhujšim nasprotnikom; to je namreč znani „dolgi Martin“ iz Bukovžlaka hiš. št. 1.

Le ta je bil pred šestimi leti v naših vrstah pomagal tudi precej k temu, da je padel Kovač raz županovega stola. A takoj po dokončani vo litvi obč. odbora pokazal se je, da je Martin delal proti Kovaču v zgolj le iz sebičnosti, zana

šaje se, da bi postal on župan in ob enem tudi občinski tajnik ter si pri tem kaj prislužil.

Izvoljeni poštteni odborniki so to še o pravem času sprevideli ter izvolili županom ne Martina Kobilomaja, temveč J. Žefa Rebova.

To je bil hči udarec za Martina, tako hud, da ga je čutil celih šest let; kajti cel ta čas ni bil več dolgi Martin — miren mož.

A sedaj se je zdrnil in prišel nemčurjem na pomoč. Hrepeni li tudi tokrat spet po župan stvu stolu, ali hoče zopet Kovača posaditi nazaj na njega, se ne ve. A njegovo celo posto panje kaže, da se je v zadnjih šestih letih precej krepčal in dobil novih moči. Hodi namreč od gostilne do gostilne, se ga pošteno navleče, potem pa smeče mirne Slovence vun. Lepo to ni za priprostelega kmeta, da lazi skoraj vsaki dan do gostilne, pijančuje, igra in nazadnje razgraja. Dobro pa to menda za kmečki žep tudi ni; no, pa naš Martin je podedoval po svojem poštenem slo venskem očetu že toliko, da lahko tako dela; tudi je precej tisočakov priženil, katere je pri gospodaril pošten slovenski oratar v Smiklavžu pri Vojniku. Martin! Martin! Če bi tvoj oče in tvoj taš vedela, kako delaš ti s tem, kar sta ti ta dva zapustila, še v grobu bi se obrnila.

No pa tudi največa vreča sprazne se sča soma in pazi Martin, da se ne izpolni na tebi pregovor, ki pravi: „Kakor pridobljeno, tako izgubljeno.“ Postani spet miren mož in ne pozabi prelepih Slomšekovih besed:

„Gorje mu, ki jeze tolažiti ne zna.

V neznanu nesrečo ga brž zapelja!“

(Kapela pri Radgoni.) Občinski uradi: Radinci, Kapela, Muršček, Hrastje Mota ter Ivajnci Očeslavci, Ivajnsčevci, nadalje kmetijska zadruga v Radincih, župnijski urad v Negovi in zastop „Slavije“ v Ivajncih odposlali so te dni prošnji na svojega poslanca g. dv. svetnika dr. Ploja za slovenske poštne pečate pri poštah uradih v Radincih in Ivajncih. Človek se mora res čuditi, kako dolgo morajo slovenski davkoplačevalci be račiti, da dosežejo le pičico tega, kar jim je po stavno zajamčeno; kajti že tretjkrat odposlali so isti uradi enake prošnje, in ako je resnično, da so vse dobre reči samo tri, bode naše prebi valstvo v kratkem videlo ušlanske svoje prošnje. Saj so nam na volilnih shodih naši poslanci ob ljubili, da hočejo gledati na to, da se bode z nami res tako ravnalo, kot se ravna z ljudstvom, ki je v državi ravnopravno, ne le glede denar nega in krvnega davka, ampak hoče tudi ravnopravno biti glede svojega materinega jezika v svojih domačih uradih. — Omenjena prošnja na znanja tudi gospodom poslancem, da imamo kakor na pošti tako na železnični uradnika, ki ki ni zmožen ne v pisavi ne v besedi slov. je zika. Kako naj tak uradnik občuje s skoz in skoz slovenskim ljudstvom? Ali je morebiti ljudstvo obvezano radi teh uradnikov nemščine se učiti, ali pa so uradniki obvezani znati jezik prebivalstva? To je vendar najmanjša zahteva, da razuma železnični in poštni uradnik stranko, s katero občuje, in stranka njega. A pri nas je menda „moda“ da pošiljajo uradnike naše krvi v Bukovino, k nam pa prihajajo ljudje, ki pro metu več škode kot koristi prinašajo. A pri vsem tem obnašata še se ta dva gospoda tako proti slovenskemu ljudstvu, da res ne vemo, kdo na slovenski zemlji gospodari. Pri vsaki pri ložnosti povzdiguje ta gospoda jedino zveličalni/nemški jezik tudi iz uradnice; da sta pri volitvah najstrastnejša nemškutarska agitatorja, to je itak znana stvar. Ker so nam posebno o g. Pašu znane še različne krasne brzovjake, upamo vendar, da bode stari Razlag tema go spodoma mogel enkrat bridko v slovo zapeti: „Adijo, pa zdrava ostanita — — —!“

Narodno-gospodarske novice.

Krivica pri stari meri in vagi.

Narodno gospodarstvo — ta predal naše dične „Domovine“ je, po mojem mnenju najbolj zanimiv in hvaležen, kajti ako se tu razpravljajo resnične izkušnosti iz življenja kmetijskega, tedaj je že en sam tak praktičen migljaj več vreden in tudi čitatelju več dobička prinese, kot ga je letna naročnina „Domovine“ stala.

Posebno zanimiva in poučljiva je bila razprava v št. 7, kjer se govori o preračunu gospodarstva — in nadalje o neki bolj izmišljeni, a zelo poučljivi prihranitvi 365 „šnopafrakeljskih“ desetico.

To me je napotilo, da spregovorim brez zamude, ker sem že predolgo odlagal, o nekem nepostavnem počenjanju še s staro mero, katere je še morda po vseh v slovenskih deželah ležečih mestih v navadi, a tirja, da se v korist kmeta trpina takoj odpravi, zakaj tudi v Gradcu te zastarele bedarije ni več v navadi — jaz menim: prodajo mleka po bokalih.

Kdor je živel v onih časih, ko se je nova mera in vaga javno vpeljala, videl je, kako so kramarji mahoma svoje „firkle“ pobili in poskrili! Zakaj? Prelivali in merili so tako dolgo, da so iztaknili, da natočijo iz 5 bokalov nekaj več kot 7 litrov. In akoravno so bekal po 24 kr., liter pa po 20 kr. predajali, so imeli še vendar pri vsakem litru 6 kr. več dobička. Zato pa se ti preklicani „firkli“ sedaj le še kje na podstrešju sušijo in pokorijo zato, ker se kramarjem preveč škoda, a veselim pivcem predobilo dobička deliti. In ti uboga, skrbna kmetica, zakaj tudi ti nisi tedaj s premetenim kramarjem potegnila in zamenila novo mero za staro pri svoji prodaji? Znašiti se ti je smilila posoda? Toda naslednji računi bodo ti pokazali, kako grozno škodo ti vsled tega že od l. 1877 trpiš že samo pri prodaji mleka in gotovo boš razbila svoje bokale. En bokal je 1-41 litra; 40 bokalov ali 1 vedro je okroglih 57 litrov. Za 40 bokalov mleka bi se dobilo 9 K 12 v., torej ima prodajalka mleka pri 40 bokalih ali pri enem vedru 56 kr. zgube. Ako pomislimo, da je n. pr. v Celju 7000 preb., ter da vsak povprečno na dan pol litra mleka porabi, kar ni veliko računeno, ako se vypošte vajo razna močnata jedila in prihajajoči tuji, tedaj se ga na dan porabi 3500 litrov, ali pa blizu 62 veder. Kakor pa nam zgoraj naveden račun kaže, je pri vedru 56 kr. zgube, torej na dan 61 x 56 kr. ali 44 gl. 72 kr. in na leto 16322 gl. 80 kr. Ta čudno velik znesek uboge mlekarice vsako leto našim meščanom popuste! Ko bi se bil ta znesek vsako leto sproti nalagal v po sojilnico na obresti po 4 odstotke, narasel bi že bil do danes, torej v teku samo 20 let za Celje na ogromno število pol milijona gl. S tem zneskom bi ne bili le samo zamogli naš „Narod“ v Celju postaviti, ampak postavili bi si še lahko tudi novo okoliško šolo, ki namerava neki 40.000 gl. stati. To velja za malo mesto Celje, da ne govorim o drugih! Znašiti pa bi znal kdo dvomiti o istinitosti teh računov? A če so postavki (kar so) neovrgljivi, gotovo ni dvomiti več o sklepu računa.

Iz tega se pa tudi vidi, kako grozno se še mi pregrešavamo v narodni ekonomiji, ker se ne oziramo dovolj na neovrgle posledice računskih resnic. Taki in ednaki račun naj bi bili pri kmet. zborovanjih na dnevnem redu razprav, kajti oni nas uče umno in varčno gospodariti. Ni pa samo ta zguba, da se mleko posebno v mestih, ki leže v slovenskem ozemlju, kjer se kmet. okoličan le malo briga za svoj napredek, a Nemci, ga radi pustijo pri starem kopitu — da se še mleko sedaj prodaja bokal po deset kr. je še tu druga in večja izguba v tem, da bo ta cena tako dolgo ostala, dokler se ne poprimemo nove postavne mere. Med tem, ko je n. pr. v Gradcu 1 mleka po 10 kr., ne pride nobenemu na um zahtevati za „firkle“ 12, 13 kr. In vendar se je od lanskega leta, ko so po raznih tovarnah delavci štrajkali, vse blago, nekatero za 30 procentov in še več podražilo, tako, da mora kmet vse dražje kupovati kakor včasih, ostala je naša mlekarica pri svojem bokalu. Kam kmet jadra, kazal nam je račun. A kolike izgube ima pa naš kmet proti graškemu okoličanu, se razvidi, ko bi bilo mleko po deset kr. liter, tedaj bi Celje namesto sedaj 2480 bokalov po deset kr. kar je 3500 litrov po deset kr. moralo namesto 90520 gl. 127750 gl. plačati, kar je torej letnega razločka 37230 gl. To so zneski, za katere se živa duša ne zmeni, a vsled tega tudi kmet vedno bolj in bolj hira.

Dragi rojaki, kateri stanujete v obližju mest, ali pa tudi po mestih, premislite malo te številke in sprevideli boste, kolika škoda se godi

ubogim okoličanom že vsled te male stvaritve z mlekom in v prvi vrsti le vsled tega na svet tako malega razločka med staro in novo mero.

Če pomislite, da se ta krivica godi le zlasti slovenskim, še nezavednim kmetom, poravnava je s tem, da na boste pustili več v mestu v starim ne več veljavnim „firklor“ mleko, nemi in ga tako nezakonito prodajati. S tem ni bogte gotovo okoličane na svojo stran pridobiti kakor tudi s tem, da ga boste malo bolj izobraževali v gospodarskih stvarih. Kaj nam pomagajo vse tiste, sicer dragače tudi dobre vesenice in predstave, ako pa pustimo okolično mest in vse njene prebivalce v temo nevednosti!

Po deželi se snujejo povsod kmetjske bral. društva v povzdigo siromašnega ljudstva in pa kmetije, le po okoličah mest, kjer bi moglo kmetijstvo vsled višjih tarjatev od strani inteligence, bivajoče v mestih in kjer bi se jim lahko najbolj pomagalo, nimajo zanj dovolj srca glede izobrazbe in boljše bodočnosti. Zdi se mi, da se pozabi v veselem hrupu na najvažnejši fakt, na katerega se znamo enkrat prepoznati ozirati.

Skrajni čas je torej, da se pomisli tudi na kmeta, ter da se ustanovijo v okoličah mest „Kmetijske bralne in mlekarke družbe“.

Politični pregled.

(Jugoslovanski poslanci) so ločeni še vedno v dva kluba; to je pač v veliko škodo naši skupni stvari, ker naši poslanci nimajo tistega ugleda in vpliva, ki jim gre po njihovem številu. Ta razdor pa nekateri listi le še večajo, ker strastno napadajo zlasti naša štajarska zastopnika dr. Ploja in prof. Robiča, in v zadnjem času tudi istrskega zastopnika prof. Spinčiča. Kranjski poslanci so po dolgem prizadevanju dosegli, da je vlada ustavila iztirjavanje potresnih pošilj v Ljubljani. — „Hrvatsko slovenski klub“ je poslal dopis Šušteršičevemu klubu v svrhu medsebojne spojitve. Zadnji klub je naročil načelstvu, naj stopi glede skupnega postopanja v zbolj narodnostnih vprašanjih v dotiko z načelstvom „Hrv.-slov. kluba“.

(Zbližanje Poljakov in Čehov.) Poljski klub je imel pred kratkim sejo, v kateri so se najostreje izražali o Körberjevem ministrstvu. Vzrok temu nasprotstvu poljskega kluba proti Körberju je to, da je Körber takorekoč odpravil poljski oddelek v ministrstvu notranjih del. To postopanje vlade je Poljake tako ogorčilo, da menijo odločno vstati zoper vlado in podpirati mladočeške težnje. To zbližanje Poljakov k Čehom je napad Wolfv in tovarišev na katoliško cerkev v edni zadnjih sej še pospešil, kar je nemškimi radikalcem tem manj ljubo, ker posnema Poljake v tem zbližanju tudi katoliški centrum; ti dve stranki sta uvideli, da ju veže z Mladočehi mnogo več skupnih interesov kot pa s strankami levice; spoznali sta pa tudi, da Mladočehi laglje pridejo do svojih ciljev zunaj zveze stare desnice, med tem ko je Poljakom in katoliškemu centru brez stare desnice težje kaj doseči. Zato je opravičeno upanje, da pride v najkrajšem času do obravnav glede obnovitve stare desnice.

(Shod avstrijskih mest.) Minule dni se je vršil na Dunaju nepolitičen shod avstrijskih mest, ki se je baval v prvi vrsti s sledečimi tremi točkami: povračilo stroškov politične uprave, domovinski zakon, zakon glede ubožnih ter pristojbinska novela. Posvetovalo in sklepalo se je tudi o oddaji javnih del, o hišnem davku, o direktnem osebnem davku in o drugih občinskih stvareh. Sklenili so, da se sestavi trajen odbor, sestojč iz vsakokratnega dunajskega župana ter zastopnikov peterih največjih avstrijskih mest, Trsta, Lvova, Gradca, Brna in Krakova. Telo odbor se ima sniti vsaj dvakrat vsako leto. Mesto Ljubljano je zastopal gosp. župan Ivan Hribar.

(Obnovenje trgovinske pogodbe z Ogrsko.) „Paster Lloyd“ javlja, da avstrijska vlada brzkone koncem marca pozove ogrsko vlado na skupna posvetovanja o novi carinski tarifi. Avstrijski odločilni krogi so baje za pogodbo, ki bi se omejala le na obnovenje sedanjih tarifov, ne pa na njihovo preobnovo. V glavnem bi ostala sedanja pogodba neizpremenjena, in se vsako zvišanje in znižanje prevdari zelo previdno. Upanje je,

da se bo lahko prišlo do sporazumljenja, ker so tudi na obeh strani naklonjeni pogodbi.

(Srbija.) Kralj Aleksander je imenoval dr. M. Mijovanca ministrom trgovine, novi minister je po svojem prepričanju radikalec in je bil o prihodni vladarjstva procesa v Srbiji l. 1899 obsojen na dve leti ječe, a je bil pozneje pomilosten. Z njegovim vstopom v Jovanovićev kabinet je v ministrstvu sedaj troje radikalcev in četero nevtikalcev. Komaj pred dobrim letom so bili radikali obsojeni kot vladizalci, danes pa so že ministri. — Med ljudstvom vlada nevolja, ker kralja podpira to povzdiguje nešteto svoje srodniške, in ker je kralj Milan pokopan v tujini.

(Anglijski kralj v Nemčiji.) Novi kralj Edvard VII. je te dni obiskal nemškega cesarja; sešla sta se v Cronbergu. Obisk je bil namenjen v prvi vrsti nevarno oboleli cesarici vdovi Frideriki, sestri Edvardovi, med tem pa se je kralj tudi delj časa razgovarjal z nemškim cesarjem. V Berlinu kralja ni bilo, bal se je menda demonstracij, ker so Nemci v obče Angležem sovražni vsled afriške vojne.

(V Španiji) še niso potihnili nemiri; med ljudstvom še ni prenehala nevolja vsled poroke princezinje, in hrupne demonstracije se dogajajo vsak dan. Ministrstvo je zdaj vendar le odstopilo, kdo bo sestavil novi kabinet, še ni znano.

(Vojna v južni Afriki.) Angleški listi so pisali v zadnjem času, da je general Botha obkoljen od vseh strani, in da je Angležem sporočil, da se hoče z njimi pogajati o kapitulaciji, da se hoče Angležem predati. To pa seveda ni res, zakaj najnovejšo poročilo javlja, da jo je Botha z 2000 možmi 25. februarja popihal izpred oči generalu Frenchu, ki ga je zasledoval s silno množico vojakov. — Poveljnik Dewet pa se je menda umaknil prek močno narasle reke Oranje, ker mu je kordon angleških čet zaprl pot na vse strani. Sedaj se nahaja s Steinom še v kapski koloniji pri Petrusville; pri sebi imata okrog 800 mož, druge čete pa se jima še pridružijo.

(Kitajska.) Usmrčenje dveh kitajskih ministrov in onih zločincev, katerih smrt so zahtevali zastopniki velesil, se je po poročilih izvršilo v torek in sredo. — Grof Waldersee je 23. febr. sporočil iz Pekinga, da je severo zapadno od Paotingfua došlo do bitke med Nemci in Kitajci. Do boja je prišlo vsled tega, ker so bokserji napadli mal nemški oddelek. Kitajci so izgubili 200 ljudi in 5 zastav, od Nemcev je bil ubit samo eden, več pa ranjenih.

Učenca

z dovoljno šolsko omiko, poštenih staršev, kateri ima veselje do tiskarstva, sprejme v uk

Dragotin Hribar v Celju.

(84) 2-1

Oprav. št. A 6/1

20

Oklic (edikt).

C. kr. okrajno sodišče na Vranskem l. naznanja:

Dne 11. marcija 1901 in naslednje dni, začeni ob 9 uri dopoldne se bodo v farovžu v Braslovčah po prostovolni dražbi prodajale v zapuščino po rajnem župniku in dekanu v Braslovčah

g. Matiji Skoklas

spadajoče premičnine, kakor: konji, goveja živina, svinje, vino, sadni most, različna hišna in gospodarska oprava, zaloga krme, slame, žita itd.

K tej dražbi se kupovalci vabijo s pristavkom, da se bodo te premičnine oddale le za ali nad cenitveno vrednost in le proti plačilu v gotovem, ter da se bode najprej vršila dražba živine in gospodarske oprave

C. kr. okrajna sodnja na Vranskem, oddelek I. dne 25. februarja 1901.

Zgubil se je mali rjavi jazbičar (Dachshund). Na vratu ima ovrtnik brez znamke. Tistega, ki ga najde, prosimo, da ga vrne na Fr. Confidenti v Gaberju proti dobri nagradi.

Dva učenca

(68) 3-3

sprejme takoj v uk

Ivan Rebek, ključalnarski mojster v Celju.

(74) 3-3 Sprejmeta se dva trgovska pomočnika

katera sta zmožna v vseh strokah trgovine z mešanim blagom, pridna prodajalca, slovenskega in nemškega jezika vešča, od katerih eden bi bil za prvo moč drugi pa za poslovedjo podružnice pripraven Sprejme se tudi priden fant za

učenca

pri tvrdki Norbert Zanier, Št. Pavel pri Preboldu.

(76) 2-2 Vabilo na 26. redni občni zbor Gornje-savinske posojilnice v Mozirju

v ponedeljek, dne 11. marca t. l., ob 1. uri pop. in ako ne pride dovolj udov, je ob 2. uri zborovanje pri vsakem številu udeležencev v uradni pisarni.

Dnevni red:

1. Prečitane in odobrenje zapisnika 25. občnega zbora z dne 12. svečana 1900.
2. Poročilo nadzorništvu in njega nasveti o uporabi preostanka.
3. Volitev načelnstva in nadzorništvu.
4. Posamežnosti.

Načelnstvo.

Fino, skoraj novo

KOLO

bičevali se za oprejanje celih zaporedaj, in Kolo prave upravitelje, "Domovine" v Celju.

Vinograd s poslopjem — naprodaj. —

Blizu mesta, v lepi legi, z zdravim zrakom prodati je rodovitni vinograd s poslopjem po nizki ceni.

Več pove upravitelstvo „Domovine“ v Celju.

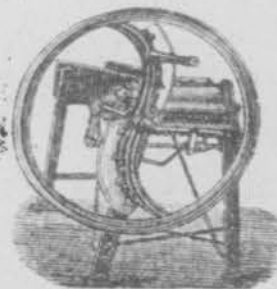
Lepo posestvo

v Teharjih blizu okrajne ceste, obstoječe iz nekaj zemlje in gozda je po nizki ceni naprodaj. Hiša je primerna tudi za kako trgovino. — Več pove Ivan Jančič, mesar v Teharjih, p. Štore.

Učenec in prodajalka

se sprejmeta v trgovino Jak. Janič-a v Žalcu. Učenec se mora izkazati z meščansko šolo. Ravno se bo z njim prav lepo ter si pridobi praktičen pouk.

Na debelo. * Na drobno.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“
Celje, Graške ulice št. 12

Priporoča svoje lahko tekoče slamoreznice najboljših sestavov in sesalke za gnojnice.

Dalje svojo veliko zalogo izdelkov iz kamenščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pohištvenih okovov, kuhinjske priprave, štedilnikov in peči od najpreprostejših do najfinišnih izpeljave.

Gg poljedelcem priporočam kot najizdatnejše umetno gnojilo Tomaževo fosfatno moko po tovarniški ceni in poljski mavec za gnojenje detelje.

Zaloga kotlov za žganje kuhati.

* Slavno občinstvo vabim najljubše, si pri priliki ogledati mojo trgovino in zalogo. *

Bilanca

«Hranilnega in posojilnega društva v Ptuj», registrovane zadruge z neomejeno zavezo
za XVII. upravno leto 1900.

Aktiva (Imetje)			Pasiva (Dolgovi)		
	K	h		K	h
1 Račun inventarja:			1 Račun deležev:		
Stanje pisarniškega inventarja dne 31. dec. 1900.	123	20	Stanje glavnih deležev dne 31. decem		
2 posojil:			bra 1900. K 3.500 —		
Stanje dne 31. decembra 1900	1.559.615	63	Stanje opravičnih deležev dne 31. de		
3 naloženega denarja pri raznih denarnih zavodih:			cembra 1900. 93.436 60	93.436	60
Stanje dne 31. decembra 1900	202.061	84	2 hranilnih vlog:		
4 poštne hranilnice:			Stanje hranilnih vlog s kapitalizovanimi obrestmi		
Stanje dne 31. decembra 1900	4.909	54	vred dne 31. decembra 1900	1.615.040	40
5 nerabljenih knjižic:			3 obresti:		
Stanje dne 31. decembra 1900	609	68	Za leto 1901 predplačane obresti od		
6 obresti od posojil:			posojil K 14.450 78		
Stanje zaslatih obresti dne 31. decembra 1900	11.397	45	Stanje nevzdržanih obresti od glavnih		
7 splošne rezerve:			deležev dne 31. decembra 1900	270 —	14.720 78
Stanje splošne rezerve naložene na hranilno knji			4 splošne rezerve:		
žico šte. 9981 dne 31. decembra 1900	30.665	70	Stanje dne 31. decembra 1900	30.917	70
8 hiš:			5 posebne rezerve za slučajne zgube:		
I Hiša vi št. 346 d. o. Ptuj:			Stanje dne 31. decembra 1900	170.802	12
Stanje vrednosti hiše dne 31. dec 1900 K 92.217 61			6 pokojniškega zaklada za uradnike:		
Stanje vrednosti inventarja v tej hiši			Stanje dne 31. decembra 1900	12.311	42
dne 31. decembra 1900 1.392 80	93.610	41	7 zruhe in dobička:		
II Hiša vi št. 52 d. o. Ptuj:			Čisti dobiček 1 1900	11.135	63
Stanje vrednosti hiše dne 31. dec 1900 K 12.488 44					
Stanje vrednosti inventarja v tej hiši					
dne 31. decembra 1900 241 50	12.729	84			
III Hiša vi št. 108 d. o. Ptuj:					
Stanje izdatkov na polgovico hiše d. o. k nca de					
cembra 1900 1.526	80				
9 blagajne:					
Gotovina dne 31. decembra 1900	34.914	46			
	1.952.164	65		1.952.164	65

(71) 3-2

V Ptuj, dne 31. decembra 1900.

Ravnateljstvo.